

Rista kvarts-fältspatbrott, Gagnefs kommun i Dalarna

Karta och koordinater

Gröna kartan 13 F Falun SV X=6713319 Y=1457912

Läge

Kvartsbrottet är beläget c:a 5,4 km nord-ost om Mockfjärd, c:a 275 m norr om riksväg 71.

Beskrivning av fyndlokalen

Tre mindre dagbrott har upptagits, utefter en i O-V a' OSO-VNV orienterad linje.

Historik

Under åren 1910-1911 utvanns 326 ton fältspat och 102 ton kvarts av J.R. Rettig. Förekomsten har brutits senare, bl.a. efter 1942 av AB Iföverken.

Geologi

Området utgjordes av en 3-4 m bred kvarts-fältspatmassa med väl åtskilda mineral. Kvartsen var till största delen ansamlad i gångens mitt, med fältspaten på sidorna. Sidostenen bestod av granit och närmast gränsen var fältspaten invuxen med kvarts och biotit.

Mineralogi

Allanit-(Ce), Fergusonit-(Y), Gadolinit-(Y), Samarskit-(Y), lokkalt-(Y) och/eller tengerit-(Y), zirkon, Mikroklin, kvarts, biotit, fluorit, kopparkis, svavelkis och malakit.

Besök vid Rista

Under hösten 2012 besökte undertecknad och Sun Ljung Rista. Varpen är bortkörd, men i områdets ytterkant kan fortfarande lite material hittas.

Vi fann efter ett tags letande fergusonit, som uppträder som brunsvarta till svarta oregelbundna körtlar. Dessa förekommer i mikroklin som omgärdas av biotit. På biotiten påträffades ibland små vitaktiga, pärlemorglänsande beläggningar. I mikroskop ser man att de vita beläggningarna består av radiellt ordnade fibrer. Detta mineral är troligtvis lokkalt- (Y) eller tengerit-(Y), vilka inte tidigare är rapporterade från Rista.

Referens

Brotzen O. (1959): Mineral-Association in Granitic Pegmatites. GFF, bd 81, h. 2, sid. 231-296.

Smeds S-A. (1990): Regional trends in mineral assemblages of Swedish Proterozoic granitic pegmatites and their geological significance. GFF, vol 112, pt 3, sid 227-242.

Sundius N. (1952): Kvarts, fältspat och glimmer. SGU, Ser. C, nr. 520. Årsbok 45, (1951) nr. 1.